

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra slavistiky

Vývoj ruského krasobruslení od roku 1896 až po současnost

Bakalářská práce

Autor: Kristýna Valtová

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Bc. učitelství - všeobecný základ

Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Půža, PhD.

Zadání bakalářské práce

Autor: Kristýna Valtová

Studium: P131342

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: Vývoj ruského krasobruslení od roku 1896 až po současnost

Název bakalářské práce AJ: The Development of Russian Figure Skating from 1896 to the Present Day

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato bakalářská práce je zaměřena na vývoj krasobruslení v Rusku, SSSR a následně v Ruské federaci. Úvodem seznamuje s krasobruslením jako takovým a poté mapuje počátky krasobruslení v Rusku až po současnost s přihlédnutím k ruské reprezentaci krasobruslařů na Olympijských hrách. Empirická část práce se věnuje povědomí žáků a studentů všech stupňů standardních českých škol o ruském krasobruslení. Cílem této práce je seznámit české čtenáře s ruským krasobruslením.

DĚDIČ, J. Světové piruety. 2. vyd. Praha: Olympia, 1981. 221 s. HAVRÁNKOVÁ, D. Mistrovství světa v krasobruslení - Praha 1993. Praha: Pirueta, 1993. 27 s. HRÁZSKÁ, G. Krasobruslení: škola bruslení, choreografie, pravidla, vybavení, trénink. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 105 s. ISBN 80-247-0984-8. KOUDELKA, V. Krasobruslení. 2.dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Československé obce sokolské, 1946. 218 s. ŠŤASTNÁ - KONIGOVÁ, J. Nekonečné stopy bruslí. 1. vyd. Praha: Olympia, 1985. 126 s.

Garantující pracoviště: Katedra slavistiky, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Půža, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 22. 8. 2014

Datum odevzdání závěrečné práce:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Mgr. Miroslavovi Půžovi, PhD., za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Anotace

VALTOVÁ, Kristýna. *Vývoj ruského krasobruslení od roku 1896 až po současnost*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 47 s. Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce je zaměřena na vývoj krasobruslení v Rusku, SSSR a následně v Ruské federaci. Úvodem seznamuje s krasobruslením jako takovým a poté mapuje počátky krasobruslení v Rusku až po současnost s přihlédnutím k ruské reprezentaci krasobruslařů na Olympijských hrách. Empirická část práce se věnuje povědomí žáků a studentů všech stupňů standardních českých škol o ruském krasobruslení. Cílem této práce je seznámit české čtenáře s ruským krasobruslením.

Klíčová slova: krasobruslení, Rusko, sport, historie, olympijské hry

Аннотация

VALTOVÁ, Kristýna. *Развитие российского фигурного катания с 1896 года по настоящее время*. Hradec Králové: Педагогический факультет, Университет Градец-Кралове, 2015. 47 с. Бакалаврская работа.

Данная бакалаврская работа ориентирована на историю развития фигурного катания в Царской России, СССР и впоследствии в Российской Федерации. Сначала ознакомимся с фигурным катанием, как видом спорта. Затем обратимся к его истокам, проследить развитие от первых советских фигуристов до победителей Олимпийских игр современной России.

Эмпирическая часть данной работы будет фокусирована на исследовании знаний чешских студентов, школьников всех возрастов о русском фигурном катании. Целью данной работы является ознакомление чешских читателей с данным видом спорта.

Ключевые слова: фигурное катание, Россия, спорт, история, Олимпийские игры

Obsah

Úvod	8
1 Teoretická část	9
1.1 Charakteristika krasobruslení.....	9
1.2 Základní bruslařské elementy	9
1.3 Historie krasobruslení ve světě	11
1.4 Historie ruského krasobruslení od roku 1896	17
2 Praktická část	31
2.1 Rozbor dotazníku	31
2.2 Rozbor jednotlivých otázek	31
Závěr.....	42
Seznam použité literatury	44
Tištěná literatura	44
Elektronická literatura.....	44
Seznam grafů.....	47

Úvod

Krasobruslení je specifické odvětví zimních sportů, které se profiluje propojením estetického ztvárnění bruslařské choreografie s technickým zvládnutím piruet, otoček a skoků. Krasobruslaři musí propojit nezměrné množství schopností a prvků, které předvedou elegantně a precizně při vhodném využití ledové plochy, což je velmi náročné po psychické a fyzické stránce krasobruslaře.

Téma krasobruslení jsem si vybrala z důvodu mého kladného vztahu ke sportům a zároveň k tanci a jak jsem již naznačila, krasobruslař musí být jak fyzicky zdatný, tak musí mít i umělecké cítění. Vhodným tréninkem pro krasobruslaře je gymnastika a právě taneční příprava. Jak uvádí Hrázská (2006, s. 102) taneční příprava je nezbytnou součástí přípravy a to již od samého začátku sportovní přípravy, kde je především kladen důraz na harmonii pohybu a hudby.

Důvod, proč jsem se rozhodla psát zrovna o ruském krasobruslení, byl ten, že ruští krasobruslaři často obsazují přední příčky světového žebříčku. Mnoho zahraničních krasobruslařů trénuje pod ruskými trenéry, jelikož věří v jejich schopnosti. Důkazem toho může být i Tomáš Verner, kterého trénoval bývalý sovětský krasobruslař – Rostislav Sinicyn.

V teoretické části práce se budu věnovat obecně krasobruslení, historii krasobruslení, zázemí ruského krasobruslení či ruské reprezentaci krasobruslařů. V empirické části se budu zabývat povědomím českých žáků a studentů všech stupňů klasických českých škol o ruském krasobruslení, pomocí dotazníku, s následným rozbohem.

Nedílnou součástí každé práce jsou vhodně vybrané prameny a literatura. Ve své práci jsem nejvíce vycházela z knihy Jarmily Štastné-Königové – „*Nekonečné stopy bruslí*“ a Josefa Dědiče „*Světové piruety*“, které jsem použila v teoretické části práce.

Cílem práce je seznámit žáky a studenty všech stupňů klasických českých škol s ruským krasobruslením.

1 Teoretická část

1.1 Charakteristika krasobruslení

Hrázská (2006, s. 6) uvádí „*Již samotné označení spojující slova „kraso“ a „bruslení“ charakterizuje jeho dvě nepostradatelné složky-sportovní a umělecký projev.*“

V Encyklopedii tělesné kultury (1988) je krasobruslení charakterizováno jako sportovní odvětví, které propojuje sport a umělecký projev. Je to jízda na bruslích na ledové ploše podle pravidel stanovených Mezinárodní bruslařskou unií (International Skating Union – dále jen ISU). Krasobruslení může být spojeno s hudbou (volná jízda) nebo je podřízeno pohybové přesnosti (povinná jízda). Pro vytvoření precizní a harmonicky sladěné choreografie je nutné disponovat senzomotorickou koordinací v čase a prostoru, dynamickou rovnováhou a pohybovou tvořivostí.

Krasobruslař musí být „umělec“, který nejen že technicky zvládne piruety a esteticky je ztvární, ale musí mít náklonost i k hudbě, tudíž mít hudební sluch. Vhodně vybraná hudba, potom dokreslí pozadí choreografie. Dalším dokreslujícím prvkem choreografie je kostým krasobruslaře, který by měl být přiměřený a vhodně doplnit hudební doprovod. Díky propojení těchto důležitých prvků, potom vznikají krasobruslařské choreografie, které jsou velmi náročné ve všech směrech.

Krasobruslení se obvykle dělí na:

1. Jízdu jednotlivců – mužů/žen
2. Jízdu dvojic
3. Tanec na ledě
4. Synchronizované bruslení

1.2 Základní bruslařské elementy

Mezi základní bruslařské elementy patří oblouky a obraty. Jak tvrdí Koudelka (1946, s. 33), oblouk je základním prvkem bruslení obecně, ale teprve

obraty dělají bruslení krasobruslením, díky nimž se mění hrana brusle nebo směr jízdy. Splynutím oblouků s obraty získáme následujících sedm základních bruslařských figur:

1. oblouky,
2. vlnovky,
3. trojkové obraty,
4. protitrojky,
5. zvraty,
6. protizvraty,
7. kličky.

1.3 Historie krasobruslení ve světě

Historie krasobruslení začíná tam, kde lidé brali brusle jako prostředek pro zkrácení cest přes zamrzlé ledové plochy. Samotné kořeny krasobruslení můžeme nalézt na území mnoha evropských zemí jako Skandinávie, Německa, Britských ostrovů a Ruska, kde byly nalezeny kostěné brusle vyrobené z holenních kostí zvířat. Mezi nejstarší kostěné brusle patří ty, jež byly nalezeny ve Veselí v trnavském okrese, a odhaduje se jim staří kolem 5000 let. Za zmínku stojí i to, že kostěné brusle se našly i na místě paláce českých královen v Hradci Králové. Nejezdilo se pouze na kostěných bruslích. V Číně jezdili také na bambusových prutech a na Sibiři na mrožích klech. (Šťastná-Königová, 1985, s. 5)

Významným mezníkem ve vývoji bruslení jako takového patří období 4. - 3. století př. n. l. – osídlování Keltů a jejich práce se železem. Železo dalo bruslení nový rozměr – začaly se objevovat první železné brusle. Odhaduje se, že v severských zemích se tyto brusle objevily asi 200 př. n. l. V budapešťském muzeu jsou dochovány železné brusle, jejichž staří se odhaduje na 2 000 let. Tyto brusle byly dochovány společně se zbytky dřeva a předpokládá se, že želízka byla zasazena do dřevěných destiček. Nejstarší písemná zmínka o bruslení je připisována canterburskému mnichovi Williamu Fitzstephenovi, který ve své biografii o Thomasu Becketovi z roku 1170 popisuje londýnskou bruslící mládež. (Šťastná-Königová, 1985, s. 5)

Brusle, které známe dnes, byly zhotoveny v 15. století truhlářským učněm v Holandsku. Pomalu ale jistě se z bruslení, které dříve sloužilo pro urychlení dopravy, stala zábava pro všechny vrstvy lidí. V roce 1498 holandský mistr Bergman zhotovil první rytinu s bruslařskou tematikou, zobrazující ležící dívku a mladého muže, jedoucího na bruslích se zvednutou nohou. Na počátku 17. století byl uspořádán karneval na ledě na dvoře Rudolfa II. a také se dochoval záznam z deníku dvou londýnských občanů, kteří popisují příhodu z St. James parku, kde spatřili dva bruslaře, bruslící dle holandského vzoru. Předpokládá se, že anglické slovo „skates“ bylo převzato z holandského slova „schaats“. (Šťastná-Königová, 1985, s. 7)

Dalším významným mezníkem byla zpráva z roku 1697 z Holandska, kde bruslaři a jezdci na koních závodili mezi sebou a dokonce začali uzavírat první sázky. Poté od 18. století začali pořádat velmi náročné závody na ledě v průplavech. Bruslení patřilo mezi velmi oblíbené záliby v Nizozemí, o čemž svědčí mistrovské malby holandských malířů jako Rembrandta, Jana Luykena, Pietera de Hoogha a dalších. Bruslení bylo populární nejen v Holandsku, ale i ve Francii. Bruslilo se v Paříži a na zamrzlých jezírkách ve Versailles již za vlády Ludvíka XVI. Rytíř de Saint-Georges byl nejen známý jako dirigent předního symfonického orchestru v Paříži, ale byl i známý pro své bruslařské umění. (Šťastná-Königová, 1985, s. 5)

Nesmíme opomenout severní část Ruska, kde bylo bruslení velmi oblíbené. Již v 17. století na dvoře Petra I. bylo bruslení vyhlášenou zábavou. Sám car Petr Veliký si nechal pro sebe vyrobit železné brusle. V roce 1838 byla v Petrohradě vydána první učebnice pro krasobruslaře *„Zimní zábavy a umění jezdit figury nejen na bruslích“*, která byla důkazem toho, že bruslení nebylo oblíbené jen u mládeže, ale i u dospělých. Důkaz o tom, že krasobruslení bylo populární, můžeme najít i v díle Alexandra Sergejeviče Puškina. V jeho *„Evženovi Oněginovi“* můžeme najít odstavec: – „... a brusle malých nezbedů vesele sviští po ledu ...“. Zastaralé ruské slovo pro brusle bylo „*скопход*“ a až později se jim začalo říkat tak, jak je známe dnes „*кошки*“ a to podle ozdoby ve tvaru koňské hlavy. (Šťastná-Königová, 1985, s. 8), (Puškin, 1987)

Madame Pompadour, Napoleona I., anglickou královnu Viktorii, Casanovu, Klopstocka či Goetheho řadíme mezi významné osobnosti, které vyzkoušeli bruslení. Casanova pronásledoval dívky na bruslích, přičemž sledoval, jak dívky jezdí v krátkých sukních. (Šťastná-Königová, 1985, s. 8)

V roce 1744 se začaly psát dějiny moderního krasobruslení, byl založen první bruslařský klub na světě a to právě ve skotském Edinburghu. Dosáhnout tehdejšího členství však nebylo jednoduché. Zájemci museli splnit základní cviky a přeskočit klobouky. Vychází také první odborná příručka napsaná Robertem Jonesem, obsahující především návody. Další bruslařská příručka vyšla o 46 let později a byla publikována Německu v Lipsku, což přispělo k rozmachu německého bruslení, ale svůj podíl na rozvoji německého bruslení má i slavná

zpěvačka Henriette Sontag, jejíž vyjížděky na bruslích postupně vytěsnily zaujatost proti ženskému bruslení. (Šťastná-Königová 1985, s. 9)

Způsoby a prvky jízdy se stále zdokonalovaly a vymýšlely se nové metody pro zlepšení jízdy nebo samotných prvků. To dokazoval tehdejší nový klub v Oxfordu, když H.E. Vandervell předvedl tehdy neobvyklý cvik – protizvrat. S odstupem času se z krasobruslařství vydělila tzv. anglická škola, pro niž byly charakteristické tyto rysy:

1. rovné tělo s pažemi za zády
2. dlouhý kabát, který byl projmutý v pase
3. cylindr. (Šťastná-Königová 1985, s. 11)

Za otce krasobruslení je považován Američan Jackson Haines, který vyhrál první šampionát v USA. Haines také přišel s novým konceptem krasobruslení, které se však dočkalo kritiky a nebylo náležitě doceněno. Z toho důvodu se rozhodl odjet z Ameriky, aby zkusil štěstí za „*velkou vodou*“ v Evropě. Protančil se do Petrohradu, Stockholmu, Prahy, Paříže či Vídně, kde sklízel velké ovace a to především ve Vídni, kde díky němu byla založena vídeňská škola, která se brzy vyrovnala té anglické. Tyto dva koncepty zcela odlišných škol se záhy začaly doplňovat. Haines zemřel na cestě z Petrohradu do Stockholmu na zápal plic a je pochován v malé finské vesničce, kde na jeho hrobu je nápis „*The King of Skating*“. Jeho vídeňská škola byla jakýmsi vzorem pro tehdejší Prahu, kde byl založen Eis-Club de Prag pod vedením Josefa Pfeiffera. (Šťastná-Königová, 1985, s. 12)

Rozmach krasobruslení znamenal i sérii prvních pokusů o vytvoření umělého ledu. V 19. století se tímto pokusem neúspěšně zabýval anglický chemik A. Parker. Na jeho práci později navázal William Newton, pokus vydařil a vytvořil první umělý led. Díky tomu mohlo být v roce 1876 otevřeno první kluziště s umělým ledem. Jak čas plynul dál, bruslaři si začali uvědomovat, že by bylo vhodné se sdružovat s ostatními kluby a vytvořit svazy. Ty se tvořily v Německu, Dánsku a Finsku. V roce 1879 byla v Anglii založena první amatérská asociace a o 7 let později byla založena další amatérská asociace a to v USA. (Šťastná-Königová, 1985, s. 16)

Na konci 19. století bruslila už skoro celá Evropa a bylo otázkou času, kdy nejlepší bruslaři budou požadovat soutěže na mezinárodní úrovni. Velké mezinárodní rychlobruslařské závody se konaly v roce 1888 pod záštitou Amsterodamského bruslařského klubu. Účast přijali zástupci z USA, Holandska, Švédska, Rakouska a Ruska. Největším favoritem byl americký bruslař Joe Donoghue, který se však obával svého rivala z Petrohradu – Alexandra Panšina, který byl držitelem ruského rychlobruslařského rekordu a také po něm byly pojmenovány brusle tzv. „*panšinky*“. Nicméně ani jeden z výše uvedených bruslařů neztřížil na všech tratích a tak vítěz nebyl vyhlášen. (Šťastná-Königová, 1985, s. 23)

V roce 1890 při příležitosti Mezinárodního závodu v Petrohradě se sešli nejlepší krasobruslaři té doby – Alexej Lebeděv, který je dnes označován jako: „*dědeček ruského krasobruslení*“, proti Louisovi Rubensteinovi, mistrovi Kanady a USA. Toto klání je považováno za první neoficiální mistrovství světa v krasobruslení a již zde se projevovaly první rozlišné názory rozhodčích na hodnocení, protože každý vycházel ze zvyků své země. Velký impuls pro další rozvoj krasobruslení měl kongres pověřený ustavením mezinárodní bruslařské federace, který se konal 28. Července 1892 v Scheveningenu. Do čela ISU (International Skating Union) byl zvolen nizozemský Pim Mulie, který je považován za zakladatele moderního sportu v Nizozemí. (Šťastná-Königová, 1985, s. 24)

Počátek dvacátého století významně ovlivnil Švéd Ulrich Salchow, který svým krasobruslařským uměním posunul laťku výkonnosti o několik úrovní výše. Sám Salchow vynalezl brusle se zoubky, které vývojově posunuly krasobruslení dál. Tento desetinásobný mistr světa ke konci své kariéry předvedl nový skok, který je po něm pojmenován. Tento skok je dodnes zařazen mezi základní skoky. Nejen Ulrich Salchow, ale i emancipace krasobruslení a zařazení krasobruslení mezi olympijské sporty bylo významným posunem vpřed ve 20. století. (Šťastná-Königová, 1985, s. 36)

Ženské krasobruslení se svého prvního oficiálního mistrovství světa dočkalo až o deset let později než to mužské tj. v roce 1906 ve švýcarském městě Davos. Madge Syersová z Anglie se stala vůbec první světovou šampionkou

v ženském krasobruslení. O rok později svůj úspěch znovu potvrdila výhrou na MS ve Vídni a také vyhrála vůbec první ženský titul ze ZOH v roce 1908. (Hines, 2011, s. 6)

Před první světovou válkou v Německu profesně rostl talentovaný muž – Werner Rittberger, pozdější jedenáctinásobný mistr Německa, který předvedl tzv. „*Rittbergerův skok*“, který se řadí mezi základní skoky. V Rakousku měli ve 30. letech minulého století novou ikonu – Karla Schäfera, sedminásobného mistra světa a osminásobného mistra Evropy. Po druhé světové válce, zažívalo krasobruslení nebývalý rozmach. Stavěly se zakryté ledové plochy, které umožnily častější tréninky a především zvýšily oblíbenost krasobruslení. Díky většímu zájmu o krasobruslení se zvýšily nároky na dovednosti krasobruslařů. Popularita stoupala hlavně u volných jízd, v nichž se význačně prosadil Američan Richard Button zvaný jako „*Dick*“ Button. V roce 1952 se na mezinárodních krasobruslařských soutěžích objevila nová soutěžní kategorie – tance na ledě, kde mezi favority patřily anglické taneční páry, představující tzv. „*Anglickou taneční školu*“. (Šťastná-Königová, 1985, s. 41)

V 80. a 90. letech minulého století byla velmi silná krasobruslařská konkurence mezi muži a to od krasobruslařů ze zámoří až po ruské závodníky. Patří sem Američan Scott Hamilton (čtyřnásobný mistr světa z let 1981-1984), Kanadčan Brian Orser (stříbrný olympijský medailista z roku 1984 a 1988), Američan Brian Boitano (olympijský šampion z roku 1988 a dvojnásobný světový mistr z roku 1986 a 1988), Rus Alexandr Fadějev (světový šampion z roku 1985) nebo Kanadčané Elvis Stojko (třínásobný světový šampion z roku 1994, 1995 a 1997) a Kurt Browning (světový šampion z let 1989-1991 a 1993). Významnou bruslařkou té doby byla např.: Němka Katarina Wittová (světová šampionka z let 1984 – 1985, 1987 a 1988) nebo Číňanka Lu Chen (světová šampionka z roku 1995). Párovým disciplínám vévodili sovětské reprezentanti – Valovová-Vasiljev (světový mistři z roku 1983, 1985 a 1988) či Gordějevová-Griňkov (světový mistři z roku 1986, 1987, 1989 a 1990). Tance na ledě ovládli Torvillová-Dean (světový mistři z roku 1981 – 1984) a Bestemianová-Bukin (světový mistři z roku 1985-1988). (Skate Canada, 2015)

Na přelomu 20. – 21. století byli významnými krasobruslaři Alexej Jagudin (světový šampion z roku 1998 – 2000 a 2002), Jevgenij Pljuščenko (světový šampion z roku 2001, 2003 a 2004). Mezi úspěšné krasobruslařky té doby patří: Michelle Kwanová (světová šampionka z roku 1996, 1998, 2000, 2001 a 2003) nebo Maria Butyrská (světová šampionka z roku 1999). V párovém krasobruslení byly známy páry jako: Běrežná- Sicharulidze (světoví mistři z roku 1998 a 1999) nebo Salle-Pelletier (světoví mistři z roku 2001) a v tanečních dvojicích byly známy páry jako: Krylovová-Ovsjanikov (světoví mistři z roku 1998 a 1999) či Anissina-Peizerat (světoví mistři z roku 2000). (Skate Canada, 2015)

Mezi současná zvučná jména v krasobruslení patří: Španěl Javier Fernandez (světový mistr z roku 2015 a 2016), Japonec Yuzuru Haynu (světový mistr z roku 2014), Ruska Jevgenija Medveděvová (světová mistryně z roku 2016), Japonka Satoko Miyahara, Kanadčanky Duhamelová-Radford (světoví mistři z roku 2015 a 2016) a Francouzi Papadakisová-Cizeron (světoví mistři z roku 2015 a 2016).

1.4 Historie ruského krasobruslení od roku 1896

Významným mezníkem nejen ruského ale i světového krasobruslení je právě rok 1896. V únoru tohoto roku se, z rozhodnutí ISU po dohodě s petrohradským „*Обществом любителей бега на коньках*“, konalo první mistrovství světa v krasobruslení v Petrohradu. V tomto klání soutěžili pouze 4 muži a konalo se na místě Jusupovské zahrady. Třetí příčky zde dosáhl ruský Georgij Sanders a čtvrtý byl Nikolaj Poduskov. Sanders získal v kategorii speciálních figur první místo za svůj „kříž s půlměsícem“ či „květy“, které byly velmi komplikované a čistě zajaté, avšak v konečném součtu skončil na třetím místě. Ruské krasobruslení v těchto letech poněkud zaostávalo za evropským vývojem. Uběhlo již několik let od posledního ruského vítězství a v Petrohradě byly pořádány klání pouze pro domácí závodníky. Mistrovství světa mělo značný vliv na rozvoj výcviku krasobruslení na stadionu v Jusupovské zahradě. Výbor „*Общества любителей бега на коньках*“ se rozhodl zavést pravidelný výcvik na ledě. Pod dohledem Lebeděva a několika dalších zkušených bruslařů se konala dvakrát týdně instruktáž pro mladé členy klubu. (Šťastná-Königová, 1985, s. 33)

V roce 1897 bylo pořádáno v Sankt-Petěrburgu „*Первое Всероссийское первенство по искусству катанья на коньках*“ – „*První Všeruské krasobruslařské mistrovství*“ (pozn. překlad autora), které se považuje za první ruský šampionát. Soutěžilo se pouze v mužské kategorii, kterou vyhrál Aleksandr Panšin, který získal titul ještě třikrát za sebou a poté ho vystřídal Nikolaj Panin. V roce 1911 se na ruském šampionátu k mužské kategorii poprvé přidala i ženská kategorie, kterou vyhrála Xénie Cézarová pod vedením trenéra Panina. (Фигурное катание в России и мире)

Na scénu ruského krasobruslení se opět dostalo známé jméno – Alexander Panšin, který se ve svém věku 39 let vypracoval z rychlobruslaře na nejlepšího krasobruslaře Ruska. Úspěch a věhlas u diváků si zajistil díky jeho temperamentnímu tanečnímu nadání, když jezdil mazurku, námořnický tanec či kozáčka. Roku 1901 Panšin obdržel ocenění od petrohradského klubu „*Общество*“. Jeho schopnosti byly obdivovány nejen v Rusku, ale i v zahraničí, kde se jeho jméno objevovalo v mnoha odborných publikacích. Panšin umírá tři roky po svém ocenění a vedení klubu se rozhodlo pořádat každoročně soutěž

v krasobruslení v Petrohradě, aby vzdalo hold jeho památce. Toto klání zvané „*Panšinův pohár*“ se konalo až do roku 1915, kdy také zároveň skončila éra kluziště Jusupova parku. (Šťastná-Königová, 1985, s. 34)

Úspěchy dvou ruských krasobruslařských mistrů, - A. Lebeděva a N. Panšina, velmi ovlivnily krasobruslaře počátku 20. století - Nikolaje Panina – Kolomenkina. Zásadní pro něj bylo přátelství s Lebeděvem, jehož hodnoty a škola ho vedly k celoživotnímu zájmu o sport. Panin se v dětství věnoval nejen krasobruslení, ale i veslování, cyklistice či lehké atletice. Vystudoval matematickou fakultu a poté se věnoval krasobruslařským speciálním figurám, ke kterým ho dovedla jeho láska ke krasobruslení a cit pro detail. V Petrohradě byli přijímáni do sportovních klubů pouze lidé s aristokratickým titulem či lidé z vládnoucích kruhů. Docházelo ke střetu mezi zastánci nových směrů, kteří volali po demokratizaci a mezi těmi, jež si chtěli udržet odstup od nižších vrstev obyvatelstva, a odmítali jakoukoliv změnu. (Šťastná-Königová, 1985, s. 34)

Krasobruslení propadl i sám Vladimir Iljič Lenin, který v letech svého vyhnanství na Sibiři, věnoval podstatnou část svého volného času bruslení. To potvrzuje spisovatel a revolucionář Pantelejmon Lepešinský ve svých pamětech vydaných v roce 1922. Velmi se snažil zvládat techniku jízdy holandského stylu, kterou ho učila Olga Lepešinská. (Šťastná-Königová, 1985, s. 35)

V Rusku se postupně ze zimních individuálních sportů rozvinul i zimní kolektivní sport. Již za Petra I. tu znali hru podobnou hokeji. Nicméně byla považována za nebezpečnou, protože při ní docházelo k mnohačetným zraněním a dokonce v Petrohradě byla úředně zakázána. Na konci 19. století vznikla v Kanadě hra, podobající se svým pojetím dnešnímu hokeji. Odtud se následně rozšířila do Ruska, kde byla známá pod názvem „*chokkej*“. O hokeji se zmiňoval i sám Panin v jeho životopisných a odborných knihách. (Šťastná-Königová 1985, s. 35)

V roce 1903 slavil Petrohrad 200 let od založení a petrohradskému „*Obščestvu*“ se dostalo cti pořádat MS v krasobruslení pod záštitou ISU. Rusko chtělo získat zlato, a proto pozvalo z Rakouska známého trenéra V. Zejberta, který trénoval N. Panina, F. Dattina, K. Olla a další petrohradské krasobruslaře. Mistrovství světa bylo plné silných účastníků jako: tehdejší dvojnásobný mistr

světa Salchow, ex-mistr světa Fuchs, německý mistr Lassen a ruský krasobruslař Panin. Vítězem se stal Salchow a stříbrnou medaili získal Panin. (Гандельсман, 1975, s. 8)

Paninova vědecká práce na Institutu tělesné výchovy a sportu v Petrohradu a jeho cílevědomost sehrála klíčovou roli při přípravě na olympijské hry roku 1908 v Londýně, kde získal zlatou medaili ve speciálních figurách a stal se tak prvním olympijským šampionem v historii Ruska. Po olympijských hrách se Panin začal věnovat výcviku, který se opíral o tradice založené A.P. Lebeděvem a působil také jako rozhodčí na mnoha domácích závodech. Zanedlouho se mohl trenér Panin pyšnit velkými talenty jako: Xénie Cézarová, která se jako první ruská krasobruslařka přihlásila v roce 1910 na mistrovství Ruska do kategorie mužů. Nejvýznamnější osobností z Paninovy školy je pozdější trojnásobný mistr Ruska K. A. Ollo, který na kluzišti v Jusupově parku při příležitosti ME 1911 zvítězil nad Rittbergerem. (Šťastná-Königová 1985, s. 42)

Ženská kategorie se zařadila do světového šampionátu až o deset let později než mužská a vůbec první ruskou reprezentantkou na světovém šampionátu byla právě výše zmíněna Xénie Cézarová. Poprvé se ženské kategorie zúčastnila v roce 1914 a vybojovala 7. místo z devíti. Úspěch sklídila i na ruském šampionátu, na kterém pětkrát v řadě získala první místo. (Абсалямова, 1975)

V té době byl Petrohrad jedním z center, kde se formoval mezinárodní styl krasobruslení. Mezi významné milníky té doby se v Rusku považoval úspěch osobitého stylu Lebeděva nebo první zlatá olympijská medaile Panina. Je důležité vyzdvihnout Paninovo dílo „*Krasobruslení – mezinárodní styl*“ vydané v roce 1910, protože tato práce položila základy teorie krasobruslení. (Гандельсман, 1975, s. 10)

Další obrat ve vývoji můžeme zaznamenat s rozmachem umělých kluzišť. Petrohrad otevřel roku 1912 umělé kluziště v prostorách bývalého divadla na Kamenoostrovském prospektu. To přineslo ruským krasobruslařům pravidelný celoroční trénink. Nezávislost krasobruslařů na počasí, pomohla výrazně zesílit a zintenzivnit proces učení. Nadšení z nově otevřeného kluziště netrvalo dlouho, protože bylo před válkou přebudováno na lazaret. (Šťastná-Königová, 1985, s. 44)

Velká říjnová socialistická revoluce přinesla nové změny do dalšího vývoje krasobruslení. Žádný krasobruslař nemohl bruslit na soutěžích, které zaštiťovala ISU. Závodníci se mohli zúčastnit pouze domácích her a to Sovětského šampionátu. V prvních letech po revoluci byl útlum jakékoliv tělesné kultury, protože se vše podřídilo hlavnímu úkolu – přípravě vojáku na frontu v době občanské války. I přesto se našlo pár milovníků krasobruslení, kteří si našli čas na trénování. Na kluzišti v Jusupově parku se v období od roku 1923-1924 konala vystoupení, kterých se zúčastnilo mnoho krasobruslařů např.: Xénie Cézarová, A. Konopatová a Ivan Bogojavlenskij. (Hines 2011, s. 190), (Гандельсман, 1975, s. 10)

Ve dvacátých letech minulého století byly v Moskvě a Petrohradě založeny nové kluby krasobruslení a objevily se tak nové krasobruslařské lokality a možnosti. Mimořádnou roli v rozvoji tohoto sportu hrála škola krasobruslení zvaná jako: „Семинария инструкторов фигурного катания“, „Seminář krasobruslařských instruktorů“ (pozn. překlad autora). Známými krasobruslaři toho období byli - Ivan Bogojavlenskij, Petr Černyšev, Jurij Zeldovič, Evgenija Oborinová, Alexandr Gandelsman. Po kapitulaci německého vojska roku 1945, ukončení Velké vlastnické války, začaly aktivně pracovat krasobruslařské dobrovolnické kluby jako – „Динамо“, „Динамо“ a „Спартак“, „Спартак“ se sídlem v Moskvě, Petrohradě a Tallinnu. Na ústavu tělesné výchovy Lesgaftské univerzity v Petrohradě se zakládaly spolky specializující se na krasobruslení. Zde se objevila skupina velmi talentovaných krasobruslařů zvládající těžké programy zejména v kategorii párového krasobruslení. (Гандельсман, 1975, s. 10)

V této době byly šampionkami Ruska např.: Vajke Paduriová, Julija Nikolajeva, Nonna Kartavenková, Tat'jana Lichareva a mezi mužské šampiony řadíme např.: Ivana Mitruščenkova či Valentina Zacharova. Tat'jana Granatkina a Aleksandr Tolmačev či Maja Bělenkaja a Valentin Zacharov byli známými šampiony v párové kategorii krasobruslení té doby. (Гандельсман, 1975, s. 10)

Sovětské krasobruslení proslavila zejména kategorie sportovních dvojic, při níž Rusové experimentovali a předváděli svoji originalitu, když využívali i některé prvky baletu. V padesátých letech 20. století dostali sovětské párové krasobruslaři možnost změřit své síly v mezinárodním měřítku. V roce 1948

vstoupil Svaz sovětských socialistických republik do ISU, ale až v roce 1956 se poprvé sovětští krasobruslaři dostali na evropský led, nicméně první úspěch zaznamenali až o dva roky později na ME v Bratislavě, kdy Nina a Stanislav Žukovi získali v kategorii sportovních dvojic stříbrnou medaili. Druhý sovětský pár Ludmila Bělousová a Oleg Protopopov zajeli jízdu plnou půvabu a elegance, ale dosáhli pouze na 10. místo v téže samé kategorii jako Žukovi. V tomto roce se zúčastnili také MS v Paříži a Žukovi obsadili 8. místo a pár Bělousová s Protopopovem místo 13. Když se v roce 1960 konaly VIII. Zimní olympijské hry v Squaw Valley, oba páry dosáhly velmi dobrých výsledků, nicméně na medaile to nestačilo. Zlaté medaile z olympijských her se Rusko dočkalo až o čtyři roky později a to na IX. Zimních olympijských hrách v Innsbrucku, kde Ludmila Bělousová a Oleg Protopopov získali zlatou medaili v kategorii sportovních dvojic. Jména krasobruslařů jako Iriny Rodninové a Alexeje Uljanova posléze s Alexandrem Zajcevem, Ludmily Smirnovové a Andreje Surajkina v kategorii sportovních dvojic; a jména Ludmily Pachomovové s Alexandrem Gorškovem v kategorii tance na ledě, se silně vryla do historie krasobruslení. (Dědič, 1976, s. 16)

Na přelomu 50. - 60. let psali historii dvojic Bělousová s Protopopovem a německý pár Kiliusová s Baumlerem. Jejich soupeření začalo roku 1962 na mistrovství Evropy v Ženevě, kde zlato získal německý pár a Bělousová s Protopopovem získali stříbro. Tehdy Kiliusová s Baumlerem poznala v ruském páru velkého soupeře, který vnesl do krasobruslení něco nového. Zejména Oleg Protopopov a Marika Kiliusová byli hnacími motory, kteří i přes neúspěchy vytrvali a snažili se ohromit diváky či rozhodčí něčím novým. Byl to právě Protopopov s Kiliusovou, kdo vedl svého partnera či rozhodoval, kdy a jaký prvek zařadit do své jízdy, aby ohromili publikum a rozhodčí. Jak tvrdí Dědič (1975), Kiliusová s Baumlerem byli spíše zastánci sportovně zaměřené jízdy s vysokými skoky a dobře točenými piruetami. Naproti tomu, ruský pár představoval tradiční ruskou a sovětskou baletní školu, která byla ve figurách téměř nedostižná. K dokonalosti jim chybělo to, v čem exceloval soupeř – Kiliusová s Baumlerem se snažila vnést do jejich jízd tanec a něžnost. Na druhé straně Bělousová s Protopopovem pilně trénovali skoky a piruety. Je samozřejmé, že se tyto páry znaly, navzájem sledovaly svoje jízdy a chtěly tak odhalit v čem je jejich soupeř

silnější a v čem naopak zaostává. Smutným momentem pro německý pár je nepochybně světové mistrovství roku 1962 v Praze, kde spadli při jejich jízdě a tím pádem nedosáhli na medaile. Na tomto MS byla velká konkurence ze strany kanadského páru, který zvítězil a Bělousová s Protopopovem tak získala stříbro. Jistou dávkou sebevědomí získala Kiliusová s Baumlerelem o rok později po vítězstvích světového i evropského šampionátu, nicméně dvojice se koncentrovala na blížící se olympijské hry v Innsbrucku (1964). Vítězi se stává ruská dvojice, zklamaná Kiliusová s Baumlerelem uznávají správnost výroku rozhodčích. Ještě ani nevyhasl olympijský oheň a německý pár už odjížděl z Innsbrucku, protože do světového šampionátu zbývaly tři týdny, které chtěly naplno využít. Společně s trenérem Zellerem sledovali volnou jízdu ruského páru, pozměnili svoji choreografii a k úžasu všech, přidali do svého programu prvky Bělousové a Protopopova, protože je chtěli porazit jejich vlastními zbraněmi. Poslední souboj této čtveřice skončil na MS v Dortmundu, kde zlato vyhrál německý pár, ruský pár získal stříbro. Bělousová s Protopopovem pokračovala úspěšně dál, společně získali 4x v řadě zlato jak z MS tak z ME a další zlato ze ZOH v roce 1968. (Dědič, 1976, s. 32)

Dle Dědiče (1975) je rok 1969 významným mezníkem pro sovětské krasobruslaře. Sovětská reprezentace tentýž rok získala na ME v Garmisch-Partenkirchenu všechny tři cenné medaile v kategorii „sportovních dvojic“. Zlato získala Rodninová s Uljanovem, stříbro získala Bělousová s Protopopovem a bronz vybojovala Moskvínová s Mišinem. V boji o medaile zabýval i Četveruchin, který na MS získal v kategorii „muži“ bronz a v kategorii tanečních dvojic získala dvojice Pachomová-Gorškov bronz. Sportovní dvojice slavily úspěch i na MS v Colorado Springs téhož roku, kdy zlato vybojovala Rodninová s Uljanovem a stříbrná dvojice z ME si jen vyměnila pozici s bronzovými a naopak. Pachomová s Gorškovem získala na MS v Coloradu stříbrnou medaili. Od tohoto roku až do rozpadu SSSR v roce 1991, nebylo mistrovství světa či Evropy, aby na něm sovětská sborná nezískala alespoň jednu medaili. Velký podíl na úspěšnosti ruských sportovních dvojic má ruská tradice baletu a slovanská něžnost. (Dědič, 1976, s. 17)

V době, kdy ještě nejvyšší bodové hodnocení bylo 6, byl na scéně populární sovětský pár Irina Rodninová s Alexejem Uljanovem později

s Alexandrem Zajcevem. Od roku 1969 až do olympijských her v Sapporu roku 1972 získala Rodninová s Uljanovem 4 světové a 4 evropské tituly, ke kterým právě v Sapporu přidali i olympijské zlato. Tento pár trénoval pod vedením bývalého krasobruslaře Stanislava Žuka. Večer před MS v Calgary roku 1972, když Rodninová s Uljanovem při tréninku zkoušeli těžkou zdvihovou figuru, nečekaně Alexej ztratil rovnováhu a Rodninová utrpěla otřes mozku. Pár se i po této nehodě rozhodl nastoupit a i přes velké vyčerpání Rodninová vše zvládla s bravurou a pár získal čtvrtý mistrovský titul. Významným mezníkem pro tuto dvojici byly jistě již výše zmiňované olympijské hry v Sapporu. Pár udělal několik chyb a zaváhání, avšak i přesto získal olympijské zlato. Po udělení medailí sportovcům následovala tisková konference s medailovými sportovci, kde zazněla otázka, zda se Ludmila Smirnovová bude vdávat. Za týden po olympiádě se svět dozvěděl, že se Smirnovová provdala za soupeře Alexeje Uljanova v Moskvě a všem bylo jasné, že obě dvojice se rozejdou. Irina Rodninová se tím dostala do velmi nepříjemné situace a musela se rozhodnout, jestli skončí nebo bude pokračovat. Bylo to jak pro ni, tak pro trenéra Žuka velmi nešťastné období. Irina si nedokázala představit, že by měla začít znovu s někým úplně novým. Na jaře, v době kdy se uvažuje o novém programu pro příští rok, zavolal Stanislav Žuk Irině a oznámil jí, že trénuje jednoho nadějného hochu v Petrohradě, ale Irina mu dala najevo, že je už stará, aby začínala znovu. Nicméně Žuk se nevzdal a volal Irině znovu a pozval ji na večírek k němu domů. Na večíрку padl návrh, že budou soutěžit v krasobruslařských prvcích. Tehdy to bylo poprvé, kdy Zajcev hladce zvednul Rodninovou nad hlavu a ještě téže noci Žuk zamluvil led na příští den. Následovalo mnoho hodin společného tréninku, aby se sladil jejich rytmus. I přesto, že měl Zajcev zpočátku velké nedostatky, po třech měsících byl pár schopný zaježt část programu, který jezdívala Rodninová s Uljanovem. Zanedlouho poté to byla Rodninová, která se musela snažit, aby stačila na tempo Zajceva. V lednu roku 1973 na evropském šampionátu zajela Rodninová se Zajcevem fantastickou jízdu plnou pohybů a skoků. Za krátký program a volnou jízdu obdrželi celkem dvanáct šestek z osmnácti možných. Zlato tedy získala Rodninová se Zajcevem a stříbro vybojoval pár Smirnovová s Uljanovem. Pár musel na světovém mistrovství téhož roku dokázat, že to, co předvedl na ME v Kolíně nad Rýnem, nebyla náhoda. Po několika minutách bylo jasné, že to náhoda nebyla. I přesto, že se po dvou minutách programu volné jízdy

nedopatřením vypnula hudba, pár jízdu dokončil a získal velmi vysoké hodnocení. V Bratislavě se jim podařilo získat zlato stejně jako na ME, stříbro vybojovala Smirnovová s Uljanovem.. Do roku 1980 než pár ukončil kariéru, získal dva olympijské tituly, pět mistrovských a šest evropských titulů. (Dědič, 1976, s. 90)

V kategorii tance na ledě byla Ludmila Pachomovová známá především s partnerem Viktorem Ryžkinem, proto se mnozí obávali tehdy neznámého Alexandra Gorškova, který společně s Ludmilou startoval na závodech v Moskvě roku 1966, na nichž byli vybíráni kandidáti do reprezentačního družstva. Jejich tehdejší trenérka Jelena Čajkovská jim pomohla se zařadit na startovní listinu. I přes mnohačetné pochybení, pár uspěl o tři roky později na MS v Colorado Springs a získal stříbrnou medaili. Prvního zlata se známé trio Čajkovská – Pachomovová -Gorškov dočkalo na MS v roce 1970 v Calgary a jejich zlatá éra trvala až do MS v roce 1974, poté získali zlatý chvost až v roce 1976. (Dědič, 1976)

Kategorie tance na ledě byla zařazena do programu olympijských her až v roce 1976, kdy poprvé tuto disciplínu vyhrál výše zmíněný pár – Pachomovová s Gorškovem. (Hines, 2011)

Významným rokem pro ruské krasobruslaře je rok 1992, kdy byla založena „*Ruská krasobruslařská federace*“ – „*Федерация фигурного катания России*“ jako pokračovatelka Sovětské krasobruslařské federace. Federace byla uznána jak Olympijským výborem Ruska, tak i Mezinárodní krasobruslařskou unií, což bylo nezbytnou podmínkou pro soutěžení na mezinárodní úrovni. Hlavními důvody, proč byla federace založena, byla podpora rozvoje krasobruslení v Ruské Federaci a zvýšení reputace ruského krasobruslení nejen na ruské ale i mezinárodní scéně. Jedním z důležitých současných cílů je utváření ruského národního týmu, jemuž federace zajišťuje přípravu a účast na důležitých mezinárodních soutěžích. Hlavním řídicím orgánem je konference, která se koná jednou za dva roky, každý čtvrtý rok probíhá volební konference, kde se volí představenstvo. Konference je oprávněná, jestliže se ji zúčastní minimálně 2/3 delegátů, kteří jsou voleni regionálními federacemi (60), které zaštiťuje Federace. Řídicím orgánem v období mezi konferencemi je výkonný výbor, který se skládá z 24 členů a zasedá alespoň jednou za měsíc. V čele Ruské krasobruslařské

federace stojí prezident. Za dobu existence federace byli zvoleni dva prezidenti – Valentin Pisejev, který byl ještě v čele Federace krasobruslení SSSR, a současný prezident – Alexandr Gorškov. Současně federace od roku 1992 zaštituje ruský šampionát, který vyhrál v roce 1992 v mužské kategorii Alexej Urmanov, v ženské kategorii Maria Butýrská, v párové kategorii Šišková – Naumov a ve sportovních dvojicích Griščuk – Platon. (Федерация фигурного катания на коньках России)

Rivalita neodmyslitelně patří k sportu a najdeme ji i v krasobruslení. Největšími rivaly v mužské kategorii přelomu 20. - 21. století byl Alexej Jagudin a Jevgenij Pljuščenko. Vše začalo, když Jagudin získal první světový titul v roce 1998 a ukončil spolupráci s trenérem Alexejem Mišinem a odjel trénovat do Ameriky k známé choreografce a trenérce Tat'jáně Tarasovové. Toto rozhodnutí bylo podníceno Alexejovým pocitem, že trenér věnuje až moc velké úsilí a pozornost svému protivníkovi Pljuščenkovi. Až do roku 2003, než Jagudin oznámil konec své kariéry, zlatá medaile připadla buď Jagudinovi anebo Pljuščenkovi. Do roku 2001 byl téměř vždy Jagudin suverénem tabulky, ale vše se začalo měnit a rivalita Jagudina s Pljuščenkem vyvrcholila na Olympijských hrách v Salt Lake City v roce 2002. Rusko bylo jednoznačným favoritem pro získání dvou medailí z kategorie mužů, ale otázkou bylo, kdo to vyhraje? V předcházejícím roce tj. 2001, vyhrál Pljuščenko jak světový tak i evropský šampionát a měl tak lepší pozici pro získání zlaté medaile. I přes tuto výhodu se Pljuščenko nedomáhal zlaté medaile, protože v krátkém programu upadl a v dlouhém programu „Carmen“ udělal pár drobných chyb. Na druhé straně Jagudin ohromil rozhodčí svou velmi precizně technicky i umělecky zvládnutou jízdou, za kterou získal zlatou medaili. Svou jízdou na olympiádě se zapsal do historie krasobruslení, o čemž svědčí známky, které dostal – 4x 6.0 za umělecký dojem a 5.9 od všech hodnotících za technickou stránku jízdy. Tento rekord nemůže být překonán a ani se nikdo nemůže tomuto rekordu vyrovnat, protože ISU představila nový hodnotící systém, který byl oficiálně vyzkoušen v sezóně 2003/2004 a následně v další sezóně aplikován do všech závodů všech věkových kategorií. Jagudin neváhal ani na světovém šampionátu v Naganu a získal svůj čtvrtý a zároveň poslední titul mistra světa. (In Your Pocket)

Jak uvádí Pljuščenko (2007, s. 8), s krasobruslením začal ve svých 4 letech, kdy ho jeho matka společně se sestrou Lenou dovedla do „Дворец спорта“ – „Paláce sportu“ (pozn. překlad autora). Začal pilně trénovat pod vedením Tat'jány Skala, která si po jeho prvních závodech všimla, jakým talentem Pljuščenko disponuje a že je nutné jeho schopnosti dále rozvíjet. V sedmi letech vyhrál dětskou soutěž „Хрустальный конек“ v Samaře i přesto, že byl nejmladší účastník soutěže. Michail Makoveev, ředitel Paláce sportu a přísný trenér, si vzal Pljuščenka do své skupiny krasobruslařů, kde ho naučil skákat tak, že už v 11 letech zvládal trojitě skoky. V roce 1994, když Pljuščenkovi bylo 12 let, se zavíral „Palác sportu“ a tak ředitel Michail Makoveev, řekl Pljuščenkově matce, že chlapec musí jet trénovat do Petrohradu. Zpočátku byla matka proti stěhování, nicméně poté svolila, aby se její jedenáctiletý syn přestěhoval z Volgogradu do Petrohradu. Pljuščenko ve své knize přiznává, že v tu dobu cítil, že mu skončilo dětství. Bydlel v bytě u svého tehdy nového trenéra Alexeje Nikolajeva Mišina, který měl významný vliv na jeho osobu i kariéru krasobruslaře. Jeho matka si často vyčítala, že poslala svého malého chlapce do tak velkého města samotného a proto se rozhodla, že se za ním přestěhuje do Petrohradu. Otec a jeho sestra zůstali ve Volgogradu, otec musel o to více pracovat, aby uživil celou rodinu a platit byt, do kterého se přestěhoval Pljuščenko s matkou. Vše začalo v roce 1998, kdy pro Pljuščenka bylo téměř neuvěřitelné, že s krasobruslaři jako Kurt Browning, Elvis Stojko a další, které obdivoval, jsou teď jeho soupeři. Od této doby se Pljuščenkovi otevřel úplně jiný svět. Jak sám Pljuščenko (2007, s. 51) píše: „*Ještě včera jsi byl prostě jen Žéňa Pljuščenko a dnes jsi už šampionem a miláčkem miliónu fanoušků*“. Musel si zvykat na to, že na něj začali čekat fanoušci před šatnou, aby dostali autogram, nebo mu jen mohli podat ruku a vidět ho zblízka. Pljuščenko (2007, s. 104) tvrdí, že aby mohl krasobruslař vítězit, musí se trenér a krasobruslař navzájem poslouchat a chápat. On sám má s Mišinem velmi dobrý vztah, který se začal utvářet již od jeho příjezdu do Petrohradu. Když Jagudin ukončil svoji krasobruslařskou kariéru, Pljuščenko si myslel, že nastal čas odpočinku. Nicméně zapomněl na fakt, že s postupem času rostla konkurence a v roce 2004 na ME v Budapešti poprvé pocítil, že mu někdo „*dýchá na záda*“, byl to Francouz Brian Joubert, který tehdy vyhrál. Pljuščenko začal bojovat o to, aby se znovu stal šampionem. Vypadalo to nadějně, když Pljuščenko získal evropský a ruský titul, nicméně několik týdnů před mistrovstvím světa se ozvaly bolesti

třísel a světový šampionát v Moskvě (2005) kvůli bolestem vzdal. Později prodělal operaci tříselné kýly v Německu a začal se pomalu připravovat na nadcházející olympiádu, kterou chtěl vyhrát. Mnozí se domnívali, že po neúspěchu na ZOH v Salt Lake City a po operaci kýly, nemůže Pljuščenko doufat, že se na olympiádě v Turíně dostane mezi nejlepší trojici. Trénoval s Mišinem tak, aby dosáhl na medaili. Jejich plánem bylo, aby Pljuščenko dostal co největší počet bodů v krátkém programu a mohl se odtrhnout od soupeřů, což se mu povedlo – měl o 10,66 bodů více než druhý Weir. Až do turínského programu Pljuščenkovy krátké jízdy nikdy nevstoupil na led muzikant zároveň s krasobruslařem. Pljuščenko suverénně zvítězil s náskokem 27,12 bodů na druhého Lambiela a získal tak dlouho vytouženou zlatou medaili z Olympijských her. Po olympiádě známý krasobruslař přemýšlel o pauze a chtěl zkusit něco jiného. To se mu splnilo, když dostal nabídku jako moderátor programu „*Звезды на льду*“ – „*Hvězdy na ledě*“ ještě společně s Irinou Sluckou. V roce 2007 se rozhodl kandidovat do zastupitelstva v Petrohradu a podařilo se mu získat mandát. Za dva roky se rozhodl vrátit se ke krasobruslení a připravovat se na nadcházející Olympiádu ve Vancouveru. Mezitím vyhrál evropský šampionát v Tallinnu v roce 2010. Nicméně na ZOH nedosáhl na zlatou příčku o 1,31 bodu a byl druhý za Američanem Lysackem. Dalšího zlata dosáhl na mistrovství Evropy v roce 2012 a stal se tak po sedmé evropským šampionem. O rok později získal svůj desátý titul z ruského šampionátu. Jeho přáním bylo, aby se mohl účastnit olympijských her v Soči a věnoval tomu velkou přípravu. V Soči získal zlatou medaili pouze z nové kategorie družstev, protože kvůli problémům se zády musel odstoupit z mužské kategorie. (Плющенко, 2007)

Velkým úspěchem pro ruské krasobruslení v kategorii žen byl jednoznačně zisk první medaile z evropského šampionátu z roku 1996. Získala ji tehdy mladička Irina Slucká, která se nezapomenutelně vryla do historie ženského krasobruslení. Vyhrála dvakrát světový šampionát, sedmkrát evropský šampionát a čtyřikrát mistrovství Ruska. Je první ženou v historii, která získala sedm evropských titulů. Poprvé v historii předvedla dvojitou Biellmanovu piruetu s výměnou nohou. Další úspěch vnesla do ruského krasobruslení Maria Butýrská, která jako první získala světový titul z roku 1999. (Hines 2011, s. 6), (International Skating Union, 2016)

Psal se rok 2002 a na olympijských hrách v Salt Lake City v kategorii sportovních dvojic se rozhodovalo mezi dvojicemi Běrežná-Sichalirudze vs. Saleová-Pelletier. Očekávalo se, že olympijským vítězem se stane francouzský pár, protože ruská dvojice udělala ve svém programu chyby, kdežto kanadská chybu neudělala. Když je pět rozhodčích z devíti dalo na druhé místo a upřednostnilo tak ruský pár, nikdo tomu nemohl uvěřit. Francouzská rozhodčí Le Gougneová se díky tlaku veřejnosti a médií zhroutila a přiznala se, že pod velkým tlakem byla nucena lépe hodnotit ruský pár výměnou za to, že francouzský taneční pár Annisinová s Peizeratem podpoří ruský sudí. Tlak médií dovedl ISU a Olympijský výbor uspořádat tiskovou konferenci, na které tehdejší prezident mezinárodního olympijského výboru Jacques Rogge oznámil, že kanadské duo získá také zlatou medaili. Na francouzskou rozhodčí a šéfa francouzské krasobruslařské federace čekal postih v podobě tří ročního zákazu působení ve sportu. Tyto události podnítily ISU, aby změnila krasobruslařské hodnocení tak, aby bylo co nejvíce objektivní. (Bureš, Lachman; 2008, s. 2)

Podle Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 3/2004 Sb. m. s., o občanskoprávní úmluvě proti korupci čl. 2 je korupce označována jako: „*přímé či nepřímé vyžádání, nabídnutí, předání nebo přijetí úplatku či jakékoli jiné nepřípustné výhody nebo vyhlídky na ně, které narušují řádné plnění jakékoli povinnosti nebo jednání vyžadovaného od příjemce úplatku, nepřípustné výhody nebo vyhlídky na ně.*“ Pojem „korupce“ by ve světě neměl zaujímat jakékoliv místo ať už se jedná o společnost nebo o sport. „Fair play“ je důležitým předpokladem každého sportovního klání, avšak i přesto se korupce objevila i v krasobruslení. (Bureš, Lachman; 2008, s. 2)

Mezinárodní olympijský výbor rozhodl v červenci roku 2007, že se XXII. zimní olympijské hry budou konat v ruském městě Soči v Krasnodarském kraji. Bylo to vůbec poprvé, co se na území Ruské Federace konala zimní olympiáda. Naposledy v roce 1980 Sovětský Svaz pořádal v Moskvě letní olympijské hry. Zimní olympijské hry měly dvě centra – Soči a horská oblast Krasnaja Poljana. Těchto her se zúčastnilo 88 zemí, což se považuje za nový rekord. Mimo jiné bylo představeno dvanáct nových olympijských soutěží, do kterých patří i smíšené týmové krasobruslení. V ledovém paláci „Ajsberg“ se konalo krasobruslení v pěti kategoriích. Se ziskem třech zlatých medailí, jedné stříbrné a jedné bronzové

medaile se Ruská Federace umístila na prvním místě medailového pořadí zemí za kategorií krasobruslení. Úspěch slavila Sotnikovová (ženy), Volosožarová – Trankov (sportovní dvojice) a kategorie „*týmová soutěž*“ složená z krasobruslařů: Pljuščenko, Lipnické, Stolbovové – Klimova, Iljinychové – Kacalapova, Volosožarové – Trankova a Bobrovové – Solovjeva. Absolutním vítězem zimních olympijských her se stala právě Ruská Federace se ziskem 33 medailí, přičemž z toho bylo 13 zlatých, 11 stříbrných a 9 bronzových. (Olympics, 2014).

Rusko se, od posledního Pljuščenkova vítězství na světovém šampionátu z roku 2004 a evropském šampionátu z roku 2012, ještě zatím nedočkalo dalšího světového a evropského titulu. Nicméně velkou nadějí je Maxim Kovtun, současný šampion Ruska, který získal stříbro z ME z roku 2015, bronz z ME 2016 a zároveň je držitelem tří ruských titulů v řadě. Rodák z Jekatěrinburgu v roce 2012 vyměnil trenéry a jeho současnými trenéry je Jelena Vodoretzová (nyní Bujanovová), stříbrná medailistka z ME a bronzová medailistka z MS z roku 1983, a legendární trenérka Taťána Tarasovová, která trénovala krasobruslařské hvězdy jako: Alexeje Jagudina či Evana Lysacka. (International Skating Union, 2016)

Zatímco mužská kategorie čeká na nového mistra, ta ženská se velmi rozvíjí, najdeme v ní mnoho talentovaných krasobruslařek. Legendární Irinu Sluckou, která získala poslední světový titul v roce 2005 v Moskvě, vystřídala v roce 2015 Elizaveta Tuktamyševová. Ta získala ještě v témže roce i evropský titul a v současnosti žije v Petrohradu a trénuje pod legendárním trenérem Alexejem Mišinem. V těchto dnech je Tuktamyševová na druhém místě ve světovém žebříčku ISU. (International Skating Union, 2016)

Evgenija Medveděvová získala na mistrovství světa 2016 v Bostonu prvenství a vystřídala tak Tuktamyševovou. V témže roce získala v Bratislavě evropský titul a v Jekatěrinburgu ruský titul. Také stanovila nový světový rekord v ženské kategorii volné jízdy – 150.10 bodů a předčila tak Korejku Yunu Kimovou o 0.04 bodu z roku 2010. V těchto dnech je Medveděvová na šestém místě ve světovém žebříčku ISU. (International Skating Union, 2016)

Olympijská vítězka kategorie družstev ze Soči, Julia Lipnická patří mezi další nadějně ruské krasobruslařky. Rodačka z Jekatěrinburgu bruslí již od svých

čtyř let a mezi její první úspěch jistě patří vítězství na juniorském světovém mistrovství 2012. V ženské kategorii zazářila o dva roky později, kdy zvítězila na evropském šampionátu jako nejmladší mistryně Evropy všech dob (15 let) a na světovém mistrovství získala stříbro. Z ruského šampionátu si odvezla už dvě stříbrné medaile, nicméně na titul to ještě nestačilo. (International Skating Union, 2016)

Dalším mladým talentem se pyšní trenérka Inna Gončarenková a to Elenou Radionovovou. Mladá krasobruslařka je vůbec první ženou, která dvakrát získala juniorský světový titul. V ženské kategorii získala bronz na mistrovství světa 2015, stříbro na evropském šampionátu 2015 a 2016 a v roce 2015 získala ruský titul. (International Skating Union, 2016)

První ženou, která získala v kategorii žen na ZOH zlatou medaili jak v sovětské tak ruské historii, je Adelina Sotnikovová. Rodilá Moskvanka získala dvě stříbrné medaile z evropského šampionátu (2013, 2014) a čtyři ruské tituly. Na ZOH 2014 v Soči byla Korejka Kim Ju-Na horkou favoritkou, protože chtěla obhájit své zlato ze ZOH 2010 ve Vancouveru. Vítězkou se stala Adelina Sotnikovová a Korejka získala stříbro. Nicméně po tomto hodnocení vyvstaly otázky, zda bylo vysoké hodnocení Sotnikovové zcela objektivní. Krasobruslařský svět se tak rozdělil na dva tábory – jeden reagoval ve prospěch Sotnikovové a druhý v její neprospěch. Ačkoli se říkalo, že Korejský olympijský výbor měl v úmyslu podat žádost o prošetření, nakonec z toho sešlo a ISU vydala prohlášení o důvěře k bodovému systému. (International Skating Union, 2016)

Velkou oblíbenost a vzestup ruského krasobruslení můžeme nalézt v číslech, jež uvádí Dědič (1976, s. 14), od roku 1896 do roku 1958 získali ruští, poté sovětské krasobruslaři celkem sedm medailí z toho 3 z mistrovství světa, 1 z olympijských her a 3 z mistrovství Evropy – tzn. za 62 let získali 7 medailí. Od roku 1958 do roku 1973 získali sovětské bruslaři celkem 64 medailí – tzn. za 15 let získali 64 medailí. Od rozpadu Sovětského Svazu až po poslední MS 2016 v Bostonu získala Ruská Federace celkem 254 medailí z MS, ME i Olympijských her. Z toho 103 zlatých, 78 stříbrných a 73 bronzových.

2 Praktická část

2.1 Rozbor dotazníku

V praktické části se zabývám povědomím českých studentů o ruském krasobruslení. Vytvořila jsem dotazníkový průzkum pomocí Google formuláře a webové stránky VypInTo.cz, který se skládal z 16 otázek, abych mohla zjistit, jak velké je všeobecné povědomí o ruském krasobruslení. Z těchto 16 otázek bylo 5 otevřených a zbylé byly uzavřené. Pro lepší dokreslení představy o všeobecném povědomí tohoto tématu, byly tři otázky zaměřeny na subjektivní názor respondentů. Dotazník jsem rozeslala pomocí e-mailu a sociálních sítí mezi různé věkové skupiny (ZŠ, SŠ, VŠ), přičemž jsem se snažila zachovat co největší objektivitu a rozeslala mezi sportovce – nesportovce, tak mezi krasobruslaře a lidi, kteří nevěnují krasobruslení velkou pozornost. Vyplnění dotazníku průměrně trvalo respondentům 364 sekund. V rozboru jsem vyhodnotila data mezi skupinami (ZŠ, SŠ, VŠ), snažila jsem se získat od každé skupiny stejné množství odpovědí.

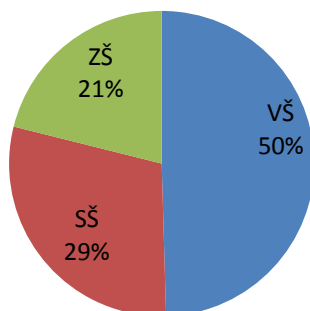
2.2 Rozbor jednotlivých otázek

V této části práce vyhodnotím výsledky získané pomocí dotazníku. Z celkových respondentů měly značnou převahu ženy s 65% oproti mužům s 35%. Dalším sběrným datem byl „*Současný stupeň vzdělávání*“, kde jsem zaznamenala největší návratnost od vysokoškoláků. Konkrétní procentuální poměry zastoupení jednotlivých stupňů vzdělávání lze vidět na grafu č. 1.

První otázka, která se týkala samotného krasobruslení, byla otevřená a ptala se respondentů, jaká je dle jejich názoru světová krasobruslařská velmoc. Na grafu č. 2 můžeme názorně vidět světové krasobruslařské velmoci dle názorů vysokoškolských respondentů. Se značnou převahou vyhrála Ruská Federace s 70%, poté následuje Čína s 8%, Kanada a USA s 7%, Japonsko s 4%. Mezi položku „*Ostatní*“ řadím odpovědi typu – „*Nevím*“. Za zmínku stojí data od mužských studentů vysokých škol a to, že 82% respondentů zvolilo jako světovou velmoc právě Rusko, i když v současné době nemá žádného mužského světového šampióna. Na druhou stranu si výsledek lze vyložit i tak, že mužští studenti

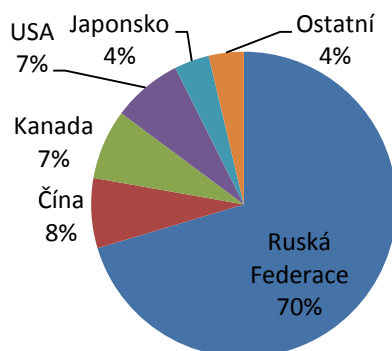
vysokých škol sledují více ženské krasobruslení, ve kterém má Ruská Federace v současnosti značné zastoupení nebo se jedná pouze o ovlivnění předchozími celosvětově známými šampióny.

Graf 1 – Současný stupeň vzdělávání

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z dotazníku

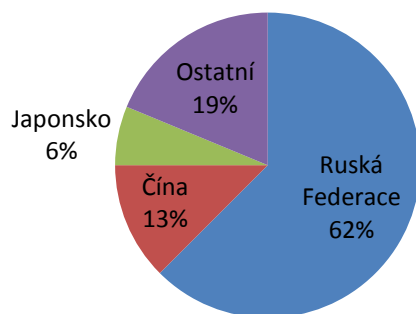
Graf 2 - Světová krasobruslařská velmoc dle VŠ respondentů

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z dotazníku

Na grafu č. 3 můžeme vidět světové krasobruslařské velmoci dle názorů středoškolských respondentů. Opět i u středoškoláků vyhrála Ruská Federace s 62%, za ní následovala Čína s 13%, Japonsko 6%, a „Ostatní“ 19% kam opět řadím odpovědi typu „Nevím“ a země zastoupené pouze jednou. Co mě v tomto případě těší a zároveň stojí za zmínku je to, že si alespoň jeden respondent z celého dotazníku, středoškolák, vzpomněl i na Španělsko, které v současné době reprezentuje dvojnásobný světový šampión (2015, 2016), čtyřnásobný mistr Evropy (2013, 2014, 2015, 2016) Javier Fernández.

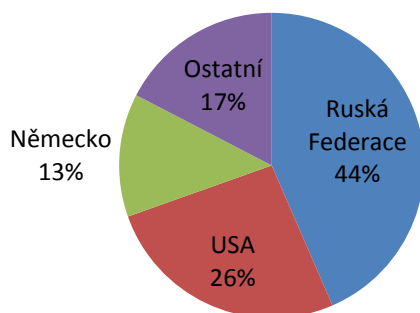
Graf 3 - Světová krasobruslařská velmoc dle SŠ respondentů

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z dotazníku

Graf č. 4 ukazuje světové krasobruslařské velmoci dle respondentů ze základních škol. Ruská Federace opět na prvním místě s 44% poté následují Spojené Státy Americké 26%, Německo 13% a „Ostatní“ 17%, kam řadím opět odpovědi typu „Nevím“, „Je mi to jedno“ a země zastoupené pouze jednou.

Graf 4 - Světová krasobruslařská velmoc dle respondentů ze základních škol

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z dotazníku

Druhá otázka byla také otevřená a ptala se respondentů, jaký význam má rok 1896 pro krasobruslení. Tuto otázku jsem zvolila záměrně, protože se zabývám v této práci ruským krasobruslením právě od roku 1896. Přes 43% vysokoškolských respondentů vědělo, že tento rok se poprvé konal světový

šampionát. Dalších 17% napsalo, že v tomto roce bylo krasobruslení zařazeno do programu ZOH a další respondenti napsali, že neví nebo se objevily odpovědi typu: „vznik sportu“ nebo „vynález bruslí“. Celkem 47% středoškolských respondentů nevědělo, co se v roce 1896 stalo a dalších 19% napsalo, že se krasobruslení poprvé objevilo na ZOH. Správnou odpověď tedy znalo 37% středoškoláků. Co se týká respondentů ze základních škol, tak správnou odpověď vědělo pouze 9% dotazovaných. Lze tedy konstatovat, že s touto otázkou se nejlépe vypořádali vysokoškolští respondenti.

Třetí otázka byla uzavřená a ptala se respondentů, v jakém ruském městě se konalo první mistrovství světa. Dotazovaní měli výběr ze tří možností a to: „Petrohrad“, „Jakutsk“ a „Sergijev Posad“. Celkem 87% vysokoškoláků zvolilo správnou odpověď, tj. Petrohrad, o jedno procento je předčili středoškoláci, z nichž 88% dotazovaných vědělo správnou odpověď. Celkem 50% dotazovaných žáků základních škol vědělo, že v Petrohradě se konalo první MS. Tuto otázku tedy zvládli nejlépe středoškoláci.

Petrohrad měl zásadní význam na formování ruského krasobruslení, a proto jsem mu věnovala pozornost i v následující otázce: „V jakém městě podle Vašeho názoru se formovaly počátky ruského krasobruslení?“ Otázka byla uzavřená a respondent měl na výběr ze tří možností: „Nižnij Novgorod“, „Petrohrad“ a „Omsk“. Celkem 69% vysokoškoláků odpovědělo, že Petrohrad je právě tím městem, ve kterém byl zažehnán prvotní impuls rozvoje krasobruslení na území Ruska. Správně odpovědělo i 72% dotazovaných středoškolských respondentů a 43% respondentů ze základních škol. Nejlépe tedy tuto otázku zvládli středoškoláci.

Nejdůležitější organizací, která zaštiťuje soutěže na mezinárodní úrovni, je ISU, pod níž jsou řazeny federace jednotlivých zemí, které zaštiťují domácí soutěže či formování domácí reprezentace a další. Ruská krasobruslařská federace je pokračovatelkou Krasobruslařské federace SSSR, fungující od roku 1936 do roku 1991, a byla oficiálně založena po rozpadu Sovětského Svazu v roce 1992. Otázka nabízela tři odpovědi: „18. století“, „19. století“ a „20. století“. Výsledky této otázky mě překvapily, protože ve všech třech skupinách valná většina respondentů odpověděla, že federace vznikla v 19. století a zároveň se neobjevila

ani jedna odpověď, že Ruská federace vznikla již v 18. století. Správnou odpověď „20. století“ označilo 39% vysokoškoláků, 44% středoškoláků a 46% žáků základních škol. Nejvíce správných odpovědí na tuto otázku tedy překvapivě přišlo od žáků ze základních škol.

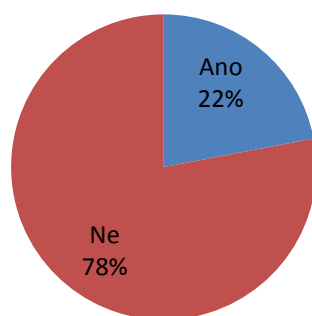
Jednou z nejznámějších představitelk sovětského krasobruslení je Irina Rodninová, která i přes překážky dostáhla neuvěřitelných výsledků. V pořadí celkem 6. otázka se tedy ptala respondentů na jméno bývalé sovětské krasobruslařky, proslavené zejména v kategorii sportovních dvojic a které se dostalo cti zapálit olympijský oheň v Soči. Nejvíce správných odpovědí přišlo od vysokoškoláků 67%, za nimi byli žáci ze základních škol 65% a středoškoláci 53%. Vybírat mohli respondenti mezi výše zmiňovanou „Rodninovou“, „Lipnickou“ a „Voroběvovou“.

Dalšími významnými osobnostmi ruského krasobruslení je Evgenij Pljuščenko a Alexej Jagudin. Jedním z důvodů, proč jsem tyto dva krasobruslaře vybrala do dotazníku, bylo to, že jsou svými neuvěřitelnými výkony a vzájemnou rivalitou celosvětově známí. Otázka tedy zněla, mezi kým byla v mužské kategorii na přelomu 20. – 21. století značná rivalita a respondenti měli na výběr ze tří možností: „Jagudin – Pljuščenko“, „Kovalev – Pljuščenko“, „Petrenko – Jagudin“. Odpověď na tuto otázku znalo jak 63% vysokoškoláků tak i 63% středoškoláků a pouze 23% žáků základních škol.

Mediálním skandálem, který souvisel s krasobruslením byla jednoznačně korupce na ZOH v Salt Lake City. Právě díky tehdy rozbouřenému mediálnímu zájmu o tuto aféru vyšlo najevo, že se jednalo o korupci, při níž byla francouzská rozhodčí nucena dát lepší body ruskému páru, a to i přesto, že kanadský pár zajel čistou jízdu a nechyboval. O aféře informovaly média jako Telegraph, The Guardian a u nás např. deník iDnes. Již v roce 1998 se přišlo na první korupci spojenou s konáním ZOH v Salt Lake City. Údajně měli členové olympijského výboru dostat od představitelů města lyžařské zájezdy, stipendia a další dárky, když podpoří kandidaturu Salt Lake City. Tuto otázku jsem zvolila z toho důvodu, že tato aféra byla velmi medializována a bylo pro mě zajímavé zjistit, kolik studentů ji zaregistrovalo. Osmá otázka v pořadí se tedy ptala respondentů, zda jim něco říká aféra zvaná jako „Skategate“. Na grafu č. 5 lze vidět odpovědi všech

respondentů na osmou otázku. I přesto, že tato aféra je již 14 let stará i v současnosti se stále objevují články, které připomínají a upozorňují na tento skandál, proto jsem byla překvapena, že valná většina tj. 78% dotazovaných o této aféře nikdy neslyšela. Když se podíváme na konkrétní skupiny a čísla tak, 85% vysokoškoláků, 83% dotazovaných středoškoláků a 99% žáků ze základních škol o této aféře nikdy neslyšelo. Nejlépe se tedy s touto otázkou vypořádali středoškoláci, tj. 17% z nich vědělo, že se jedná o korupční aféru. Devátá otázka byla nepovinná a zjišťovala, co o tomto skandálu respondenti vědí. Získala jsem například tyto odpovědi: „*Předem dané umístění v krasobruslení.*“, „*Úplatky, úplatky, úplatky.*“, „*Ještě před soutěží byli rozhodčí domluveni, kdo vyhraje.*“ a „*Ničení konkurence, korupce rozhodčí.*“.

Graf 5 - Odpovědi všech respondentů na otázku, zda jim něco říká aféra "Skategate"

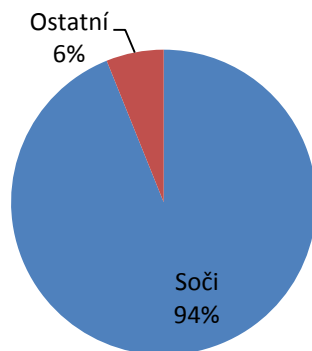

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z dotazníku

Velkým dnem jak pro ruskou ženskou kategorii, tak i pro Ruskou Federaci byl zisk první zlaté medaile z kategorie žen na zimních olympijských hrách v Soči, kterou získala Adelina Sotnikovová. Za tento znamenitý úspěch získala čestný titul – „Заслуженный мастер спорта России“ – „*Zasloužilý mistr sportu Ruska*“ (pozn. překlad autora). Desátá otázka zněla: „*Která ruská krasobruslařka získala v ženské kategorii na olympiádě v Soči (2014) vůbec první zlato jak v historii Sovětského Svazu, tak i ruské historii?*“ Na výběr respondentům bylo jméno „*Iriny Rodninové*“ a „*Adeliny Sotnikovové*“. Přesně polovina tj. 50% vysokoškolských respondentů odpověděla správně a druhá polovina označila Irinu Rodninovou. Středoškoláci byli úspěšnější a přesně 79% z nich vědělo správnou odpověď. Co se týká žáků ze základních škol, tak 45% znalo správnou odpověď.

Olympijské hry jsou celosvětovým svátkem pro všechny sportovní fanoušky. První zimní olympijské hry na území Ruské Federace se konaly v Soči v roce 2014. Před hlasováním ve kterém městě se budou XXII. ZOH konat, proběhly prezentace kandidátských měst. Soči bylo představeno například krasobruslařem Jevgenijem Pljuščenkem a čestným předsedou ruského olympijského výboru Vitalijem Smirnovem. Následující otázka, tj. jedenáctá se ptala respondentů, v jakém ruském městě se konaly ZOH 2014. Každé olympijské hry jsou velmi medializované a ty v Soči jsou zatím poslední olympijské hry, které se konaly, a proto jsem předpokládala, že tato otázka bude velmi snadná. Navíc, kdo pečlivě četl předchozí otázky, si mohl všimnout, že byla olympiáda v Soči již zmiňována. I přes všechny tyto faktory úspěšnost nebyla stoprocentní. Jak lze vidět na grafu č. 6, celkem 94% všech dotazovaných odpovědělo, že ZOH 2014 se konaly v Soči a do „Ostatní“ řadím odpovědi: „Nevím“, „Moskva“ či „Petrohrad“. Co se týká konkrétních skupin, vysokoškoláci neváhali a byli 100%, středoškoláci odpověděli správně na 88% a žáci základních škol na 50%. Jednoznačně tuto otázku zvládli nejlépe vysokoškoláci.

Graf 6 - Odpovědi všech respondentů na otázku č. 11

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z dotazníku

Letošní mistrovství Evropy se konalo v Bratislavě a Rusové zde získali sedm medailí, z toho ruské krasobruslařky zcela ovládly ženskou kategorii. Další otázka se týkala právě tohoto šampionátu a to, v kolika kategoriích se Rusové dostali na stupně vítězů, když se soutěžilo ve čtyřech kategoriích. Celkově se 48% dotazovaných domnívalo, že se dostali ve třech kategoriích, což nebylo správně, protože se dostali na stupně vítězů ve všech kategoriích. V mužské kategorii získal bronz Maxim Kovtun; v ženské kategorii získala zlato Jevgenija

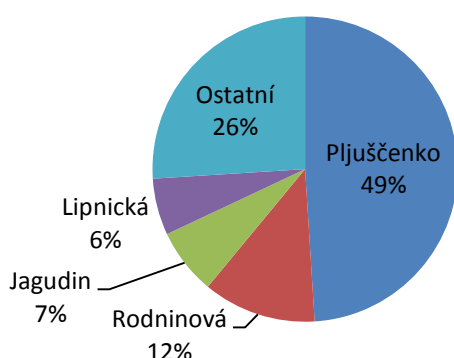
Medvedědová, stříbro Jelena Radionová a bronz Anna Pogorilajová; ve sportovních dvojicích získala zlato Volosožarová s Traňkovem a bronz Tarasovová s Morozovem; v tanečních párech získal bronz pár – Bobrovová se Soloviovem. Správnou odpověď tedy znalo 19% ze všech respondentů, 28% vysokoškoláků, 12% středoškoláků a 8% žáků základních škol. Tuto otázku nejlépe zodpověděli vysokoškolští respondenti.

Poslední otázka se týkala toho, jak čeští studenti vnímají ruské krasobruslení, konkrétně kdo je podle nich nejznámější ruský krasobruslař/ka a proč. Předpokládala jsem, že nejznámějším ruským krasobruslařem dle českých studentů bude Jevgenij Pljuščenko, protože svými výkony a show ohromil nejen ruské fanoušky, ale i mnoho dalších lidí po celém světě. Nebyly to pouze jeho výkony, ale i jeho podání vystoupení, čím si získával publikum. Co mu mohlo přidat na jeho popularitě u nás v České republice, jsou ledové show a exhibice na kterých v Praze několikrát vystupoval. Na grafu č. 7 lze vidět nejznámějšího krasobruslaře – krasobruslařku dle dotazovaných českých studentů. Skoro polovina respondentů zvolila jako nejznámějšího krasobruslaře právě Pljuščenka. Překvapilo mě, že 12% respondentů volilo jako nejznámější krasobruslařku Irinu Rodninovou, která se těšila své slávě v 60. – 70. letech minulého století. Pravděpodobně se mnohým lidem připomněla, když se ji dostalo cti zapálit olympijský oheň v Soči. Největšího rivala Jevgenije Pljuščenka, Alexeje Jagudina zvolilo 7% dotazovaných. Mladičkou krasobruslařku Julii Lipnickou, která ohromila svět svým talentem, když v 15 letech vyhrála zlatou medaili v týmové soutěži na ZOH v Soči, zvolilo 6% dotazovaných. Těší mě, že si mnoho respondentů vzpomnělo i na několik dalších významných krasobruslařů. V odpovědích se objevily jména např.: olympijské šampionky ze ZOH 2014 Adeliny Sotnikovové, stříbrné medailistky z ME 2016 Jeleny Radionovové či dvojnásobného olympijského vítěze v kategorii sportovních dvojic a týmové soutěže ze ZOH 2014 Maxima Trankova. Přestože otázka byla jasná a ptala se na nejznámějšího ruského krasobruslaře, v odpovědích lze ještě nalézt jméno českého krasobruslaře Tomáše Verneru či hokejovou legendu Jaromíra Jágra.

Co se týká konkrétních skupin, 54% vysokoškoláků zvolilo jako nejznámějšího krasobruslaře Jevgenija Pljuščenka, za ním následovala Irina Rodninová s 9% a Alexej Jagudin s 4%. Zbýlých 33% vysokoškolských

respondentů buď nevědělo, nebo bylo jméno krasobruslaře zmiňováno pouze jednou. Polovina středoškoláků zvolila na první místo opět Jevgenija Pljuščenka, Irina Rodninová získala 17% a Alexej Jagudin 8%. Zbývá ¼ dotazovaných nevěděla nebo zmínila krasobruslaře pouze jednou. Žáky základních škol oslovila nejvíce mladička Julia Lipnická s 30%, za ní následovali Alexej Jagudin a Jevgenij Pljuščenko oba s 10% a zbylých 50% neznalo žádného ruského krasobruslaře.

Graf 7 - Nejznámější krasobruslař/ka dle dotazovaných českých studentů

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z dotazníku

Lze tedy konstatovat, že Jevgenij Pljuščenko suverénně zvítězil u vysokoškolských a středoškolských respondentů a dle žáků ze ZŠ je nejznámější krasobruslařkou Julia Lipnická, která je jim věkově nejbližší. Zajímalo mě, proč podle nich je právě nejznámější výše zmiňovaný Jevgenij Pljuščenko. Je samozřejmé, že ho mnoho lidí zná díky jeho talentu, ale vidí v tom čeští studenti něco víc? Čím tak zapůsobil na diváky, vynecháme-li jeho talent? Začneme-li právě u Pljuščenka, respondenti zmiňovali: „Byl hodně zmiňován médii a jeho styl a bodové ohodnocení daleko převyšovaly výkony ostatních.“,

„Jeho jméno je pro mě ztělesněním krasobruslení a elegance.“,

„Má na svém kontě několik medailí jak z MS tak z OH, je velice populární i u samotných Rusů.“ – tuto skutečnost, že je populární v Rusku, dokazuje i fakt, že ho Rusové zvolili jedním z nejoblíbenějších sportovců. Dále respondenti uváděli: „Charisma + ze soutěží dělá obrovskou show a umí zapojit humor - tím je zapamatovatelný.“,

„Jeho kariéra není tak daleko v minulosti (navíc by se snad chtěl i ještě vrátit), neměl a nemá pro Rusy tak typickou namyšlenou a povýšenou povahu, je to žijící jezdicí legenda.“,

„Neporazitelný, čistá jízda, vše předváděl s lehkostí - legenda v krasobruslení.“,

„Několikanásobný mistr světa, olympijský vítěz, typický svým nosem.“,

„V souvislosti s ruským krasobruslením se o něm mluvilo, dlouho setrval, nasbíral hodně titulů.“.

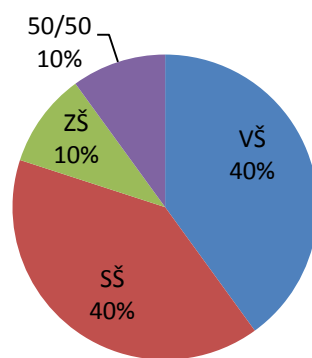
Lze tedy říci, že na české studenty zapůsobila média, která Pljuščenka velmi často zmiňovala a to je zřejmě vede k závěru, že je nejznámější. Další faktor, proč si studenti zapamatovali Jevgenije Pljuščenka, je jeho charisma a humor, který vkládá do svých show a tím je pro ně zapamatovatelný. Další respondenti se o něm zmiňovali jako o „*legendě*“, která se svým osobitým stylem jízdy získala mnoho titulů.

Irina Rodninová byla zmiňována jako nejznámější ruská krasobruslařka, protože: „*získala 3x olympijské zlato, x titulů z MS a ME*“.

„Nejznámější ruská krasobruslařka, závodící v kategorii sportovních dvojic. Obdržela 10 titulů mistrů světa a 11 titulů mistrů Evropy. V roce 2014 se jí dostalo cti zapálit spolu s Vladislavem Treťjakem olympijský oheň v Soči.“

Z grafu č. 8 lze vyvodit závěr, že povědomí vysokoškoláků o ruském krasobruslení je na stejné úrovni jako to středoškolské, protože z 10 otázek, které zjišťovaly znalosti, obě skupiny respondentů nejlépe odpověděli na 4 otázky, na 1 jednu otázku odpověděli shodně. Žáci základních škol odpověděli nejlépe pouze na 1 otázku.

Graf 8 - Celková úspěšnost respondentů dle jejich vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z dotazníku

Závěr

Sport v Ruské Federaci byl odjakživa velmi oblíbený, pochází odtud nespočet známých sportovních talentů. Mnoho zahraničních sportovců trénuje pod vedením ruských trenérů, protože věří v jejich kvalitu a vytrvalost. Fotbal, hokej, volejbal, tenis či právě krasobruslení jsou jedny z nejoblíbenějších druhů sportu v Rusku. Ruští sportovci jsou známí pro svůj talent po celém světě – tenistka Maria Šarapovová, hokejisté Alexandr Ovečkin a Jevgenij Malkin, fotbalista Andrej Aršavin či atlet Ivan Uchov.

Teoretická část práce se dělí na čtyři kapitoly, z nichž dvě se zabývají obecně krasobruslením a zbývající dvě historií. Kapitola „*Historie světového krasobruslení*“ představuje přehled dějin krasobruslení ve světovém měřítku a kapitola „*Historie ruského krasobruslení od roku 1896*“ představuje vývoj ruského krasobruslení od prvního mistrovství světa až po současnost. Zjistila jsem, že je nedostatek literatury v českém jazyce, ze které bych mohla čerpat pro moji teoretickou část, a proto jsem často vycházela z cizojazyčných zdrojů, které mapovaly dějiny krasobruslení do 70. – 90. let 20. století. Literatury, která se zabývá novodobými dějinami, je velmi málo a z toho důvodu jsem poté čerpala z webových stránek ISU. Za zmínku stojí literatura od Jamese R. Hinese „*Historical dictionary of figure skating*“ – „*Historický slovník krasobruslení*“ (pozn. překlad autora), která se zabývá nejen historií, ale i novodobými dějinami, avšak není zde moc rozšířená.

V praktické části jsem zkoumala povědomí českých studentů o ruském krasobruslení pomocí dotazníku. Čeští studenti byli rozřazeni dle jejich aktuálního vzdělávání – ZŠ, SŠ, VŠ a poté byly výsledky zkoumány mezi těmito skupinami. Návratnost dotazníku byla různá, což může zkreslovat odpovědi jednotlivých skupin respondentů. Nejlepšího výsledku dosáhli vysokoškolští a středoškolští respondenti, jejichž úspěšnost byla v obou případech 40%. Empirická část by mohla být dále rozšířena o pohled českých krasobruslařů na ruské krasobruslení nebo o pohled Rusů na jejich krasobruslení.

Hlavním cílem mé práce bylo seznámit české studenty s ruským krasobruslením, což se mi pomocí dotazníku podařilo. Mnoho kontaktovaných

studentů mělo zájem o výsledky dotazníku a věřím, že to v nich vyvolalo zájem nejen o ruské, ale i světové krasobruslení.

Tato práce poskytuje ucelený přehled nejdůležitějších faktů světového a ruského krasobruslení, které je navíc doplněno o podrobnosti týkající se osobních příběhů ruských krasobruslařů.

Seznam použité literatury

Tištěná literatura

DĚDIČ, J. *Světové piruety*. 2. vyd. Praha: Olympia, 1976. 221 s.

Encyklopedie tělesné kultury. 1. vyd. Praha: Olympia, 1988. 462 s.

HRÁZSKÁ, G. *Krasobruslení: škola bruslení, choreografie, pravidla, vybavení, trénink*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006. 105 s. ISBN 80-247-0984-8.

KOUDELKA, V. *Krasobruslení*. 2.dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Československé obce sokolské, 1946. 218 s.

PUŠKIN, A. S.; MAŠKOVÁ, O. *Evžen Oněgin*. Praha: Odeon, 1987. 247 s. ISBN 01-090-87.

ŠŤASTNÁ - KONIGOVÁ, J. *Nekonečné stopy bruslí*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1985. 126 s.

Elektronická literatura

BUREŠ, R.; LACHMANN, M. *Sport a korupce* [online]. Transparency International. 2008 [cit. 2016-03-23]. Dostupné z http://www.transparency.cz/wp-content/uploads/sport_clanek_Korupce_ve_sportu.pdf

Česko. Sdělení č. 3/2004 Sb. m. s., ze dne 20. 1. 2004 o občanskoprávní úmluvě proti korupci. In: Sbírka mezinárodních smluv. 2004, částka 2, s. 31. [cit. 2016-03-20] Dostupné z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4246>

Elena Radionova. *International Skating Union* [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.isuresults.com/bios/isufs00014067.htm>

Elizaveta Tuktamysheva. *International Skating Union* [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.isuresults.com/bios/isufs00010705.htm>

HINES, J. R. *Historical dictionary of figure skating* [online]. Lanham, Md.: Scarecrow Press, 2011. [cit. 2016-03-29] ISBN 9780810870857. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=LSEkqy6BS44C&printsec=frontcover&dq=Historical+Dictionary+of+Figure+Skating&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwjs1dKr5-XLAhWBCpoKHRebAlsQ6AEIHDA#v=onepage&q=Historical%20Dictionary%20of%20Figure%20Skating&f=false>

Irina Slutskaya. *International Skating Union* [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.isureresults.com/bios/isufs00000256.htm>

ISU World Figure Skating Championships. In: *Skate Canada* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://skatecanada.ca/wp-content/uploads/2015/09/02-ISU-Worlds-Figure-Skating-Championships.pdf>

Julia Lipnitskaia. *International Skating Union* [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.isureresults.com/bios/isufs00013146.htm>

Maxim Kovtun. *International Skating Union* [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.isureresults.com/bios/isufs00012891.htm>

Progression of Highest Score. *International Skating Union* [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.isureresults.com/isujstat/phslfs.htm>

Sochi 2014. *Olympics* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.olympic.org/sochi-2014-winter-olympics>

The Blossom of Russian Figure Skating. *In Your Pocket* [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://www.inyourpocket.com/st-petersburg/The-Blossom-of-Russian-Figure-Saking_74085f

АБСАЛЯМОВА И.В. *Столетняя история чемпионатов мира по фигурному катанию на коньках (одиночное катание)* [online]. М.: Физкультура, образование и наука, 1997. 122 с. [cit. 2016-04-07] ISBN 5-89022-046-2. Dostupné z: <https://tulup.ru/articles/2/vvedenie.html>

ГАНДЕЛЬСМАН, А. Б. *Фигурное катание на коньках* [online]. Учебник для ин-тов физической культуры. М.: "Физкультура и спорт", 1975. 183 с. [cit. 2016-03-25] Dostupné z: <http://padaread.com/?book=39281&pg=1>

ПЛЮЩЕНКО, Е. *Другое шоу* [online]. Москва: Росмэн-Пресс, 2007. 208 с. [cit. 2016-03-23] ISBN: 978-5-353-02905-2. Dostupné z <http://coollib.com/b/316190/read>

Результаты. *Фигурное катание в России и мире* [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.fskate.ru/results.html>

Федерация фигурного катания на коньках России [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné z: <http://www.fsrussia.ru/federatsiya/22-federatsiya-figurnogo-kataniya-na-konkakh-rossii.html>

Seznam grafů

Graf 1 – Současný stupeň vzdělávání.....	32
Graf 2 - Světová krasobruslařská velmoc dle VŠ respondentů	32
Graf 3 - Světová krasobruslařská velmoc dle SŠ respondentů.....	33
Graf 4 - Světová krasobruslařská velmoc dle respondentů ze základních škol.....	33
Graf 5 - Odpovědi všech respondentů na otázku, zda jim něco říká aféra "Skategate" ...	36
Graf 6 - Odpovědi všech respondentů na otázku č. 11	37
Graf 7 - Nejznámější krasobruslař/ka dle dotazovaných českých studentů	39
Graf 8 - Celková úspěšnost respondentů dle jejich vzdělání	41